

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

6. september 2012*

»Præjudiciel forelæggelse — tilnærmelse af lovgivningerne — folkesundhed — information og beskyttelse af forbrugerne — mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler — begrebet »ernærings- og sundhedsanprisninger« — forordning (EF) nr. 1924/2006 — betegnelse af en vin som »letfordøjelig« — angivelse af et reduceret syreindhold — drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2% vol. — forbud mod sundhedsanprisninger — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — artikel 15, stk. 1 — erhvervsfrihed — artikel 16 — friheden til at drive egen virksomhed — forenelighed«

I sag C-544/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) ved afgørelse af 23. september 2010, indgået til Domstolen den 23. november 2010, i sagen:

Deutsches Weintor eG

mod

Land Rheinland-Pfalz,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász og D. Šváby,

generaladvokat: J. Mazák

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 19. januar 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Deutsches Weintor eG ved Rechtsanwälte H. Eichele og B. Goebel
- Land Rheinland-Pfalz ved C. Grewing, som befuldmægtiget
- den tjekkiske regering ved M. Smolek og D. Hadroušek, som befuldmægtigede

* Processprog: tysk.

- den estiske regering ved M. Linntam, som befuldmægtiget
 - den franske regering ved G. de Bergues, B. Cabouat og R. Loosli-Surrans, som befuldmægtigede
 - den ungarske regering ved M.Z. Fehér og K. Szijjártó, som befuldmægtigede
 - den finske regering ved H. Leppo, som befuldmægtiget
 - Europa-Parlamentet ved I. Anagnostopoulou og E. Waldherr, som befuldmægtigede
 - Rådet for Den Europæiske Union ved M. Simm, som befuldmægtiget
 - Europa-Kommissionen ved L. Pignataro-Nolin og S. Grünheid, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. marts 2012, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel forelæggelse vedrører fortolkningen af artikel 2, stk. 2, nr. 5), og artikel 4, stk. 3, første afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (EUT L 404, s. 9), som senest ændret ved Kommissionens forordning (EU) nr. 116/2010 af 9. februar 2010 (EUT L 37, s. 16, herefter »forordning nr. 1924/2006«). Anmodningen vedrører ligeledes spørgsmålet om, hvorvidt disse bestemmelser er forenelige med artikel 15, stk. 1, og artikel 16 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningen er blevet forelagt inden for rammerne af en retssag mellem Deutsches Weintor eG (herefter »Deutsches Weintor«), et tysk vinavlerkooperativ, og den myndighed, der har til opgave at overvåge markedsføringen af alkoholholdige drikkevarer i Land Rheinland-Pfalz, vedrørende beskrivelse af en vin som »bekömmlich« (letfordøjelig) på grund af et reduceret syreindhold.

Retsforskrifter

- 3 I 1.-3., 5., 10., 14.-16. og 18. betragtning til forordning nr. 1924/2006 er anført følgende:
 - »(1) I Fællesskabet indeholder mærkning af og reklamer for fødevarer i et stigende antal tilfælde ernærings- og sundhedsanprisninger. For at sikre forbrugerne et højt beskyttelsesniveau og lette deres valg bør de markedsførte produkter, herunder importerede produkter, være sikre og være forsynet med fyldestgørende mærkning. En afbalanceret og varieret kost er en forudsætning for et godt helbred, og enkeltprodukters betydning må ses i forhold til kosten som helhed.
 - (2) Forskelle mellem nationale bestemmelser om sådanne anprisninger kan hindre den frie bevægelighed for fødevarer og skabe ulige konkurrencevilkår. De har således direkte betydning for, hvordan det indre marked fungerer. Det er derfor nødvendigt at vedtage fællesskabsregler for anvendelsen af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer.
 - (3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler indeholder generelle mærkningsbestemmelser [(EFT L 109, p. 29)]. Direktiv 2000/13/EF indeholder et generelt forbud mod at vildlede køberen eller at tillægge fødevarerne medicinske egenskaber. Nærværende forordning supplerer de generelle principper i direktiv 2000/13/EF og fastsætter særlige bestemmelser om anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer, der er bestemt til levering til forbrugeren i den foreliggende form.

[...]

- (5) Generiske betegnelser (benævnelser), der traditionelt er blevet anvendt til at angive en egenskab ved en kategori af fødevarer eller drikkevarer, og som kunne antyde en virkning for menneskers sundhed, såsom »digestive« eller »hostebolcher« bør undtages fra forordningens anvendelsesområde.

[...]

- (10) Fødevarer, der markedsføres med anprisninger, kan af forbrugerne opfattes som havende ernæringsmæssige, fysiologiske eller andre sundhedsmæssige fordele i forhold til andre produkter, hvor der ikke er tilsat sådanne næringsstoffer og andre stoffer. Dette kan tilskynde forbrugerne til at foretage valg, der direkte påvirker deres samlede indtag af enkelt næringsstoffer eller andre stoffer på en måde, der er i modstrid med den videnskabelige rådgivning. For at imødegå en sådan potentiel uønsket virkning, bør der indføres visse begrænsninger med hensyn til produkter forsynet med anprisninger. [...]

[...]

- (14) I nogle medlemsstater anvendes der for øjeblikket en lang række forskellige anprisninger i mærkningen af og reklamerne for fødevarer vedrørende stoffer, hvis gavnlige virkning ikke er dokumenteret, eller som der for øjeblikket ikke er tilstrækkelig videnskabelig enighed om. Det må sikres, at den gavnlige ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning af de stoffer, der er omfattet af en anprisning, er dokumenteret.

- (15) Det stof, som anprisningen vedrører, skal – for at sikre, at anprisningerne er sande – forekomme i det færdige produkt i så tilstrækkelige mængder eller må ikke forekomme eller kun forekomme i så tilpas reducerede mængder, at produktet har den anpriste ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning. Stoffet bør foreligge i en form, som kroppen kan udnytte. [...]

- (16) Det er vigtigt, at anprisninger af fødevarer kan forstås af forbrugerne, og alle forbrugere bør beskyttes imod vildledende anprisninger. [...]

[...]

- (18) En ernærings- eller sundhedsanprisning bør ikke anvendes, hvis den er uforenelig med almindeligt anerkendte ernærings- og sundhedsprincipper, eller hvis den tilskynder til eller billiger overdrevent indtag af en fødevarer eller går imod gode kostvaner.«

- 4 Formålet med og anvendelsesområdet for forordning nr. 1924/2006 er beskrevet således i forordningens artikel 1:

»1. Denne forordning harmoniserer medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende ernærings- og sundhedsanprisninger med henblik på at sikre, at det indre marked fungerer tilfredsstillende, samtidig med at der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau.

2. Denne forordning finder anvendelse på ernærings- og sundhedsanprisninger i kommercielle meddelelser, uanset om det er i form af mærkning, præsentation eller reklame for fødevarer, der leveres i den foreliggende form til den endelige forbruger, herunder fødevarer, der markedsføres uemballeret eller i løs vægt.

[...]«

- 5 Artikel 2 i forordning nr. 1924/2006 indeholder følgende definitioner:

»1. I denne forordning

- a) defineres »fødevarer«, »leder af en fødevarer virksomhed«, »markedsføring« og »endelig forbruger« som i artikel 2 og artikel 3, nr. 3), 8) og 18), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed [EFT L 31, s. 1]

[...]

2. Endvidere forstås ved:

- 1) »anprisning«: ethvert budskab eller enhver fremstilling, der ikke er obligatorisk i henhold til EF-lovgivningen eller national lovgivning, herunder billeder, grafik eller symboler uanset form, som angiver, indikerer eller antyder, at en fødevarer har særlige egenskaber

[...]

- 4) »ernæringsanprisning«: enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at en fødevarer har særlige gavnlige ernæringsmæssige egenskaber [...]
- 5) »sundhedsanprisning«: enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at der er sammenhæng mellem en fødevarer kategori, en fødevarer eller en af dens bestanddele og sundhed
- 6) »anprisning af en reduceret risiko for sygdom«: enhver sundhedsanprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at indtag af en fødevarer kategori, en fødevarer eller en af dens bestanddele i betydelig grad reducerer en risikofaktor for udvikling af en sygdom hos mennesker

[...]«

- 6 I kapitel II (artikel 3-7) i forordning nr. 1924/2006 er de almindelige betingelser for anvendelse af ernærings- og sundhedsanpriser fastsat.

- 7 Artikel 3 i forordning nr. 1924/2006 med overskriften »Generelle principper for alle anpriser« har følgende ordlyd:

»Ernærings- og sundhedsanpriser må kun anvendes i mærkning og præsentation af eller reklame for fødevarer, der markedsføres i Fællesskabet, hvis de er i overensstemmelse med denne forordning.

Med forbehold af direktiv 2000/13/EF og 84/450/EØF må ernærings- og sundhedsanpriser ikke:

- a) være usande, tvetydige eller vildledende
- b) rejse tvivl om andre fødevarerers sikkerhed og/eller ernæringsmæssige tilstrækkelighed
- c) tilskynde til eller billige overdrevent forbrug af en fødevarer

[...]«

- 8 Artikel 4, stk. 3, i forordning nr. 1924/2006 med overskriften »Betingelser for anvendelse af ernærings- og sundhedsanpriser« bestemmer:

»For drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2% vol. må der ikke anvendes sundhedsanpriser.

For drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2% vol. må der kun anvendes ernæringsanpriser, der henviser til et lavt alkoholindhold eller et nedsat alkohol- eller energiindhold.«

- 9 Forordningens artikel 5, stk. 1, litra a), vedrørende de almindelige betingelser, bestemmer:
- »1. Anvendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger tillades kun, hvis følgende betingelser er opfyldt:
- a) Forekomsten, fraværet eller det reducerede indhold i en fødevarer eller fødevarerkategori af det næringsstof eller andet stof, anprisningen vedrører, har en gavnlige ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning, som er dokumenteret ved almindeligt anerkendte videnskabelige data.«
- 10 Forordningens artikel 6, stk. 1, med overskriften »Videnskabelig dokumentation for anprisninger« bestemmer:
- »Ernærings- og sundhedsanprisninger skal være baseret på og dokumenteret med almindeligt anerkendt videnskabelig evidens.«
- 11 I artikel 10-19, der er indeholdt i kapitel IV i forordning nr. 1924/2006, er der fastsat særlige bestemmelser, der finder anvendelse på sundhedsanprisninger.
- 12 Forordningens artikel 10, stk. 1 og 3, vedrørende »særlige betingelser« bestemmer:
- »1. Det er forbudt at anvende sundhedsanprisninger, medmindre de opfylder de generelle krav i kapitel II og de særlige krav i dette kapitel og er godkendt i henhold til denne forordning og medtaget på listerne over anprisninger, der er tilladt i henhold til artikel 13 og 14.
- [...]
3. Henvisninger til generelle, uspecifikke gavnlige virkninger, som næringsstoffet eller fødevareren har for et godt almenhelbred og velvære, må kun anvendes, hvis de ledsages af en beslægtet specifik sundhedsanprisning, der er opført på de i artikel 13 eller 14 fastsatte lister.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Deutsches Weintor er et vinavlerkooperativ med hjemsted i Ilbesheim (Tyskland) i Land Rheinland-Pfalz. Kooperativet sælger vine af druesorterne Dornfelder og Grauer/Weisser Burgunder under betegnelsen »Edition Mild« med tilføjelsen »sanfte Säure« (mild syre). På etiketten anføres bl.a.: »Zum milden Genuss wird er durch die Anwendung unseres besonderen LO³-Schonverfahrens zur biologischen Säurereduzierung« (Den milde nydelse fremkommer ved anvendelse af vores særlige skånsomme LO 3-proces til biologisk syrereduktion). Vinflaskens halsetiket bærer påtrykket »Edition Mild bekömmlich« (mild udgave, letfordøjelig). På prislisten betegnes vinen som »Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich« (mild udgave – mild syre/letfordøjelig).
- 14 Den myndighed, som fører tilsyn med salget af alkoholholdige drikkevarer i Land Rheinland-Pfalz, gjorde indsigelse mod brugen af betegnelsen »bekömmlich« med den begrundelse, at den udgør en »sundhedsanprisning« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, nr. 5), i forordning nr. 1924/2006, der i henhold til forordningens artikel 4, stk. 3, første afsnit, ikke er tilladt for alkoholholdige drikkevarer.
- 15 Parterne er uenige om, hvorvidt en vin, der beskrives som »bekömmlich« (letfordøjelig) under henvisning til et begrænset syreindhold, udgør en »sundhedsanprisning« som omhandlet i artikel 4, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 1924/2006, der normalt ikke er tilladt for alkoholholdige drikkevarers vedkommende.
- 16 Deutsches Weintor anlagde sag ved Verwaltungsgericht med påstand om, at det fastsloges, at kooperativet har ret til at anvende betegnelsen »letfordøjelig« ved mærkningen af den pågældende vin og ved reklamering herfor.

- 17 Til støtte for sin påstand har kooperativet i det væsentlige gjort gældende, dels at betegnelsen »letfordøjelig« ikke er en sundhedsanprisning, men henviser til velværet i almindelighed, dels at forordning nr. 1924/2006 ikke gælder for betegnelser, der traditionelt anvendes på føde- eller drikkevarer, og som kan have indflydelse på velværet i almindelighed, såsom »letfordøjelig« for en drikkevare, der fremmer fordøjelsen. Sundhedsanprisninger skal derfor efter kooperativets opfattelse forstås snævert, således at de er begrænset til langtidsvirkningerne af den omhandlede fødevare.
- 18 Ved dom af 23. april 2009 frifandt Verwaltungsgericht den pågældende myndighed, hvorefter kooperativet appellerede afgørelsen til Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz, der imidlertid stadfæstede underinstansens afgørelse ved dom af 19. august 2009.
- 19 Appelretten var af den opfattelse, at begrebet »sundhedsanprisning« i al fald omfatter de virkninger, som en fødevare har for forbrugerens legeme og dets funktioner. Betegnelsen »letfordøjelig« skaber, når der er tale om vin, en forbindelse med processer i legemet og vedrører det helbredsmæssige velvære i almindelighed. Dette begreb kan associeres med synonymer som »sund«, »let at fordøje« eller »skånsom for maven«.
- 20 Efter appelrettens opfattelse er dette af betydning ved vinkonsum, som ofte sættes i forbindelse med hoved- og mavebesvær; efter omstændighederne kan vin også beskadige den menneskelige organisme og føre til afhængighed. Ved anvendelsen af udtrykket »letfordøjelig« sammen med en henvisning til en særlig proces til syrereduktion og et begrænset syreindhold skabes der ud fra forbrugerens synspunkt en sammenhæng mellem vinen og fravær af ubehagelige virkninger i fordøjelsesprocessen, som undertiden er forbundet med indtagelse af vin.
- 21 Kooperativet indgav en kassationsanke til Bundesverwaltungsgericht til prøvelse af denne afgørelse.
- 22 Den forelæggende ret anser den vide fortolkning af begrebet »sundhedsanprisning«, som de underordnede retsinstanser har anlagt, for betænkelig. Henset til den fælles funktion, som alle fødevarer har, nemlig at tilføre næringsstoffer og andre substanser til den menneskelige organisme, kan en angivelse vedrørende den blotte midlertidige opretholdelse af legemsfunktionerne eller det almindelige helbredsmæssige velvære efter rettens opfattelse ikke være tilstrækkelig til at etablere en forbindelse med sundheden i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 2, stk. 2, nr. 5), i forordning nr. 1924/2006.
- 23 Efter Bundesverwaltungsgericht opfattelse er der derimod visse elementer, der synes at indikere, at der kun foreligger en sundhedsanprisning i forordningens forstand, når der skabes længere, vedvarende påvirkninger af helbredet eller velværet og ikke blot flygtige indvirkninger på stofskifteprocesser, der ikke har nogen indvirkning på helbredet og hermed den egentlige sundhed.
- 24 Henvisningen til, at appellanten i hovedsagens vine er letfordøjelige, kan derfor ifølge den forelæggende ret reduceres til en påstand om, at vinen under fordøjelsen ikke forårsager mavebesvær eller i alt fald lettere mavebesvær, end hvad der normalt er tilfældet for vine af denne art og kvalitet. Bundesverwaltungsgericht er desuden i tvivl om, hvorvidt den omstændighed alene, at en fødevare er mindre skadelig end lignende produkter i samme kategori, er tilstrækkeligt til at antage, at der foreligger en gavnlig indvirkning på sundheden.
- 25 Endelig ønsker Bundesverwaltungsgericht oplyst, om forbuddet mod sundhedsanprisninger i forbindelse med vin er foreneligt med de grundlæggende rettigheder i form af erhvervsfriheden og friheden til at drive egen virksomhed, for så vidt som det er forbudt for en vinproducent eller -forhandler at angive, at dennes produkt er letfordøjeligt på grund af dets milde syre, uanset at anprisningen er korrekt.

26 Bundesverwaltungsgericht har derfor udsat den foreliggende sag og forelagt Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»1) Kræver en sundhedsanprisning, at der som forudsat i artikel 4, stk. 3, første afsnit, jf. artikel 2, stk. 2, nr. 5), eller artikel 10, stk. 3, i forordning nr. 1924/2006 skal angives en gavnlig ernæringsmæssig og fysiologisk virkning med henblik på en varig forbedring af helbredet, eller er det tilstrækkeligt med en forbigående virkning begrænset til perioden mellem næringsmidlets indtagelse og dets fordøjelse?

2) Såfremt allerede en påstand om en forbigående gavnlig virkning kan være en sundhedsanprisning:

Kan det antages, at en sådan virkning skyldes fravær eller et reduceret indhold af et stof, jf. artikel 5, stk. 1, litra a), i og 15. betragtning til forordningen, blot fordi det i anprisningen påstås, at en virkning, som levnedsmidler af denne art i almindelighed har, og som ofte opfattes som skadelig, i det konkrete tilfælde er ringe?

3) Hvis spørgsmål 2 besvares bekræftende:

Er det foreneligt med artikel 6, stk. 1, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union i den den 13. december 2007 gældende affattelse (EUT 2008 C 115, s. 13), jf. artikel 15, stk. 1 (erhvervsfrihed), og artikel 16 (frihed til at oprette og drive egen virksomhed) i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i den den 12. december 2007 gældende affattelse (EUT 2007 C 303, s. 1.), at det uden undtagelse forbydes en producent eller forhandler af vin at reklamere med en sundhedsanprisning af den her foreliggende art, for så vidt som anprisningen er korrekt?»

Om de præjudicielle spørgsmål

De to første spørgsmål

27 Med de to første spørgsmål, der behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 1924/2006 skal fortolkes således, at udtrykket »sundhedsanprisning« omfatter en betegnelse såsom »letfordøjelig« ledsaget af en angivelse af et reduceret indhold af stoffer, der af de fleste forbrugere anses for negative.

28 I artikel 2, stk. 2, nr. 5), i forordning nr. 1924/2006 defineres »sundhedsanprisninger« som »enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at der er sammenhæng mellem en fødevarekategori, en fødevare eller en af dens bestanddele og sundhed«.

29 Desuden præciseres det i artikel 5, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1924/2006, at sundhedsanprisninger kun tillades, hvis forekomsten, fraværet eller det reducerede indhold i en fødevare eller fødevarekategori af det næringsstof eller andet stof, anprisningen vedrører, har en gavnlig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning, som er dokumenteret ved almindeligt anerkendte videnskabelige data.

30 Inden for rammerne af tvisten i hovedsagen er de præjudicielle spørgsmål forelagt med hensyn til vin. Da vin indgår i kategorien af drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2% vol., skal det indledningsvis fremhæves, at EU-lovgiver har ønsket at forbyde enhver »sundhedsanprisning« uden undtagelse for så vidt angår denne kategori af drikkevarer, jf. artikel 4, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 1924/2006.

31 I det foreliggende tilfælde indikerer den omtvistede anprisning, at den omhandlede vin på grund af et reduceret syreindhold er tilpasset eller behagelig for fordøjelsen. Vinen har således angiveligt en gavnlig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning.

- 32 Det er ubestridt, at fordøjelsen – eftersom den er forbundet med den punktuelle indtagelse af en fødevarer – må karakteriseres som en fysiologisk proces, der pr. definition er tidsmæssigt begrænset, idet den kun fremkalder midlertidige eller forbigående virkninger.
- 33 Med udgangspunkt i denne konstatering har den forelæggende ret rejst det spørgsmål, om en betegnelse som »letfordøjelig« kan kvalificeres som »sundhedsanprisning«, selv om den ikke indebærer, at den ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning, som den omhandlede vin kan fremkalde, munder ud i en varig forbedring af helbredet.
- 34 Herved bemærkes, at det følger af ordlyden af artikel 2, stk. 2, nr. 5), i forordning nr. 1924/2006, at »sundhedsanprisning« i nævnte forordnings forstand defineres ud fra den sammenhæng, der skal foreligge mellem en fødevarer eller en af dens bestanddele på den ene side, og sundheden på den anden side. Det må imidlertid konstateres, at denne definition ikke giver nogen retningslinjer for hverken den direkte eller indirekte karakter, som denne sammenhæng skal have, eller dennes intensitet eller varighed. Under disse omstændigheder må udtrykket »sammenhæng« forstås vidt.
- 35 Begrebet »sundhedsanprisning« må således på den ene side sigte til ikke blot en sammenhæng, som indebærer en forbedring af helbredstilstanden, der skyldes indtagelsen af en fødevarer, men ligeledes enhver sammenhæng, der indebærer fraværet af eller reduktionen af negative eller skadelige virkninger for helbredet, der i andre tilfælde ledsager eller efterfølger en sådan indtagelse, og følgelig den blotte opretholdelse af et godt helbred på trods af den pågældende indtagelse, der potentielt kan være skadelig.
- 36 På den anden side anses begrebet »sundhedsanprisning« for ikke blot at omhandle virkningerne af en punktuelt indtagelse af en bestemt mængde af en fødevarer, der almindeligvis kun kan medføre midlertidige og forbigående virkninger, men ligeledes virkningerne af en gentagen, regelmæssig eller endog hyppig indtagelse af en sådan fødevarer, hvis virkninger derimod ikke nødvendigvis blot er midlertidige eller forbigående.
- 37 Det må nemlig lægges til grund – således som det følger af en samlet læsning af første og tiende betragtning til forordning nr. 1924/2006 – at anprisninger, der har til formål at reklamere for de fødevarer, som de er påført, idet de giver udtryk for en ernæringsmæssig eller fysiologisk fordel, eller andre sundhedsmæssige fordele i forhold til lignende produkter, er bestemmende for forbrugernes valg. Disse valg påvirker direkte det samlede indtag af forskellige enkelt næringsstoffer eller andre stoffer, som de vælger at indtage, hvilket således begrunder de begrænsninger, som forordningen pålægger for så vidt angår anvendelsen af disse anprisninger.
- 38 I dette øjemed skal der derfor tages hensyn til såvel de midlertidige og forbigående virkninger som de kumulerede virkninger af gentagen og langvarig indtagelse af en bestemt fødevarer på den fysiske helbredstilstand.
- 39 I det foreliggende tilfælde indebærer den omtvistede betegnelse, der indikerer, at vinen let optages og fordøjes, bl.a. at fordøjelsessystemet og dermed en del af det menneskelige legeme ikke lider herunder, eller kun lider herunder i begrænset omfang, og at nævnte fordøjelsessystem forbliver relativt sundt og intakt, selv efter gentagen indtag af den pågældende vin, dvs. efter indtag af kumulerede mængder over længere tid, eftersom vinen er kendetegnet ved et reduceret syreindhold.
- 40 Den omhandlede anprisning kan derved indikere en gavnlig fysiologisk virkning af varig karakter, der består i opretholdelse af et fordøjelsessystem i god tilstand i modsætning til andre vine, der – som følge af den kumulerede indtagelse – formodes at medføre varige negative virkninger for fordøjelsessystemet og følgelig for sundheden.
- 41 Henset til de ovenstående betragtninger skal de to første spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 1924/2006 skal fortolkes således, at udtrykket »sundhedsanprisning« omfatter en betegnelse såsom »letfordøjelig« ledsaget af en angivelse af et reduceret indhold af stoffer, der af de fleste forbrugere anses for negative.

Det tredje spørgsmål

- 42 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den omstændighed, at en producent eller forhandler af vin ved forordning nr. 1924/2006 uden undtagelse forbydes at gøre brug af en anprisning som den i hovedsagen omhandlede, selv om denne anprisning isoleret set er korrekt, er forenelig med artikel 6, stk. 1, første afsnit, TEU.
- 43 I medfør af artikel 6, stk. 1, første afsnit, TEU anerkender Den Europæiske Union de rettigheder, friheder og principper, der er anført i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der har samme juridiske værdi som traktaterne.
- 44 Af de grundlæggende rettigheder, der er relevante for det omhandlede forbud, har den forelæggende ret henvist til chartrets artikel 15, stk. 1, hvorefter enhver har ret til at arbejde og udøve et frit valgt eller accepteret erhverv, og til samme charters artikel 16, der garanterer friheden til at drive egen virksomhed.
- 45 Der skal imidlertid også tages hensyn til chartrets artikel 35, andet punktum, der kræver, at der skal sikres et højt sundhedsbeskyttelsesniveau ved fastlæggelsen og gennemførelsen af alle Unionens politikker og aktiviteter. Som det fremgår af første og attende betragtning til forordning nr. 1924/2006, er sundhedsbeskyttelse et af hovedformålene med forordningen.
- 46 Under disse omstændigheder er det ikke blot set i forhold til erhvervsfriheden og friheden til at drive egen virksomhed, men også sundhedsbeskyttelse, at det skal vurderes, om et absolut forbud mod en anprisning som den i hovedsagen omhandlede er foreneligt med chartret.
- 47 Det følger heraf, at en sådan vurdering skal foretages med respekt af den nødvendige forening af de krav, der er forbundet med disse forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af unionsretsordenen, og den rette afvejning af dem (jf. i denne retning dom af 29.1.2008, sag C-275/06, *Promusicae*, Sml. I, s. 271, præmis 65 og 66).
- 48 Hvad for det første angår sundhedsbeskyttelse skal det fremhæves, at alkoholholdige drikkevarer, henset til risikoen for afhængighed og misbrug samt de komplekse skadelige virkninger, der er forbundet med alkoholindtag, bl.a. alvorlige sygdomme, udgør en særlig kategori af levnedsmidler, der er underlagt en særlig streng regulering.
- 49 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at foranstaltninger, som begrænser mulighederne for at reklamere for alkoholholdige drikkevarer og således er et led i bekæmpelsen af alkoholmisbrug, tilgodeser hensyn vedrørende den offentlige sundhed, og at beskyttelsen af denne er et mål af almen interesse, således som det også fremgår af artikel 9 TEUF, der i givet fald kan begrunde en restriktion af en grundlæggende frihed (jf. i denne retning dom af 10.7.1980, sag 152/78, *Kommissionen mod Frankrig*, Sml. s. 2299, præmis 17, af 25.7.1991, forenede sager C-1/90 og C-176/90, *Aragonesa de Publicidad Exterior et Publivia*, Sml. I, s. 4151, præmis 15, af 13.7.2004, sag C-262/02, *Kommissionen mod Frankrig*, Sml. I, s. 6569, præmis 30, og af 13.7.2004, sag C-429/02, *Bacardi France*, Sml. I, s. 6613, præmis 37).
- 50 Selv om det allerede generelt fremgår af artikel 3, litra a), i forordning nr. 1924/2006, at ernærings- og sundhedsanpriser ikke må være usande, tvetydige eller vildledende, gælder denne forskrift desuden i endnu højere grad for alkoholholdige drikkevarer. Det er nemlig afgørende, at alle anpriser vedrørende disse drikkevarer ikke er tvetydige, således at forbrugerne er i stand til at regulere deres indtag heraf under hensyntagen til alle de iboende farer, der er forbundet med dette indtag, og deres helbred derved beskyttes.

- 51 I et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede viser den omtvistede anprisning sig ikke desto mindre, såfremt det antages, at den isoleret set kan anses for at være materiel korrekt, for så vidt som den angiver et reduceret syreindhold, at være ufuldstændig. Denne anprisning fremhæver nemlig en bestemt kvalitet, nemlig den, at den kan lette fordøjelsen, hvorimod den fortier den omstændighed, at de farer, som er forbundet med indtagelse af alkoholholdige drikkevarer, uagtet den gode fordøjelse, på ingen måde fjernes og end ikke begrænses.
- 52 EU-lovgiver har således med rette kunnet antage, at anprisninger som de i hovedsagen omhandlede er tvetydige, eller endog vildledende, da de vedrører en alkoholholdig drikkevare. Ved udelukkende at fremhæve vinens lette fordøjelse er den omtvistede anprisning nemlig af en sådan art, at den kan tilskynde til indtagelse af den omhandlede vin og i sidste ende forøge de risici, der forbundet med en umådeholden indtagelse af enhver alkoholholdig drikkevare for forbrugernes helbred. Forbuddet mod sådanne anprisninger kan derfor begrundes i kravet om at sikre et højt sundhedsbeskyttelsesniveau for forbrugeren.
- 53 Henset til ovenstående betragtninger kan et absolut forbud mod en anprisning som den i hovedsagen omhandlede anses for nødvendig for at sikre overholdelsen af de krav, der følger af chartrets artikel 35.
- 54 Hvad for det andet angår erhvervsfriheden og friheden til at oprette og drive egen virksomhed bemærkes, at retten til fri erhvervsudøvelse og ejendomsretten ifølge Domstolens praksis ikke er absolutte rettigheder, men skal ses i sammenhæng med deres funktion i samfundet (jf. i denne retning dom af 14.12.2004, sag C-210/03, *Swedish Match*, Sml. I, s. 11893, præmis 72). Følgelig kan retten til frit at udøve disse friheder underlægges begrænsninger, forudsat at sådanne begrænsninger reelt er nødvendige for at tilgodese almene hensyn, som Unionen forfølger, og forudsat at begrænsningerne ikke, når henses til deres formål, indebærer et uforholdsmæssigt og uantageligt indgreb i det centrale indhold af disse rettigheder (dom af 15.4.1997, sag C-22/94, *Irish Farmers Association m.fl.*, Sml. I, s. 1809, præmis 27, og af 10.7.2003, forenede sager C-20/00 og C-64/00, *Booker Aquaculture og Hydro Seafood*, Sml. I, s. 7411, præmis 68).
- 55 For så vidt angår disse formål følger det af denne doms præmis 48-53, at de omhandlede forskrifter tilsigter sundhedsbeskyttelse, hvilket udgør et formål, der er anerkendt i chartrets artikel 35.
- 56 Hvad angår overholdelsen af proportionalitetsprincippet bemærkes, at selv om det er korrekt, at forbuddet mod de omhandlede anprisninger medfører visse restriktioner for de berørte erhvervsdrivendes erhvervsvirksomhed på et bestemt område, overholdes disse rettigheder dog på de væsentlige områder.
- 57 De omtvistede retsforskrifter forbyder nemlig langt fra fremstillingen og markedsføringen af alkoholholdige drikkevarer, idet de begrænser sig til på et stærkt afgrænset område at fastsætte regler for den mærkning og den reklame, der knytter sig hertil.
- 58 I et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede berører det omtvistede forbud på ingen måde selve substansen i erhvervsfriheden og friheden til at oprette og drive egen virksomhed.
- 59 Det følger af ovenstående betragtninger, at det absolutte forbud i forordning nr. 1924/2006 mod en anprisning som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at være i overensstemmelse med kravet om at forene de her omhandlede forskellige grundlæggende rettigheder og at sikre den rette afvejning af dem.
- 60 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at den omstændighed, at en producent eller forhandler af vin ved forordning nr. 1924/2006 uden undtagelse forbydes at gøre brug af en anprisning som den i hovedsagen omhandlede, selv om denne anprisning isoleret set er korrekt, er forenelig med artikel 6, stk. 1, første afsnit, TEU.

Sagens omkostninger

- ⁶¹ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 4, stk. 3, første afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer, som senest ændret ved Kommissionens forordning (EU) nr. 116/2010 af 9. februar 2010, skal fortolkes således, at udtrykket »sundhedsanprisning« omfatter en betegnelse såsom »letfordøjelig« ledsaget af en angivelse af et reduceret indhold af stoffer, der af de fleste forbrugere anses for negative.**
- 2) **Den omstændighed, at en producent eller forhandler af vin ved forordning nr. 1924/2006, som ændret ved forordning nr. 116/2010, uden undtagelse forbydes at gøre brug af en anprisning som den i hovedsagen omhandlede, selv om denne anprisning isoleret set er korrekt, er forenelig med artikel 6, stk. 1, første afsnit, TEU.**

Underskrifter